

Europsko vijeće

Bruxelles, 23. ožujka 2023.
(OR. en)

EUCO 4/23

CO EUR 3
CONCL 2

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (23. ožujka 2023.) – zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće razmijenilo je mišljenja s glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda Antóniom Guterresom.

*

* *

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće ponovno oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, koji predstavlja očito kršenje Povelje UN-a, te podsjeća na nepokolebljivu potporu Europske unije neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica i njezinu neotuđivom pravu na samoobranu od ruske agresije.
2. Europsko vijeće pozdravlja Rezoluciju Opće skupštine UN-a o „načelima Povelje Ujedinjenih naroda kao temelja za sveobuhvatan, pravedan i trajan mir u Ukrajini”, koja je donesena uz široku potporu međunarodne zajednice. Ponovno izražava potporu formuli za mir predsjednika Zelenskija. Europska unija nastavit će surađivati s Ukrajinom na mirovnom planu od deset točaka.
3. Rusija mora zaustaviti svoju agresiju te odmah, potpuno i bezuvjetno povući sve svoje vojne snage i pomagače s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Međunarodno humanitarno pravo, među ostalim o postupanju s ratnim zarobljenicima, mora se poštovati. Europsko vijeće najoštrije osuđuje seksualno i rodno uvjetovano nasilje. Rusija mora odmah osigurati siguran povratak Ukrajinaca i Ukrajinki, osobito djece, koji su prisilno premješteni ili deportirani u Rusiju. U tom kontekstu Europsko vijeće prima na znanje uhidbene naloge koje je Međunarodni kazneni sud nedavno izdao za predsjednika Rusije i njegovu povjerenicu za prava djece zbog ratnog zločina nezakonite deportacije i transfera ukrajinske djece iz okupiranih područja Ukrajine u Rusiju.

4. Rusija mora odmah prekinuti djelovanja kojima se ugrožavaju sigurnost i zaštita civilnih nuklearnih postrojenja u Ukrajini. Europska unija u potpunosti podupire rad Međunarodne agencije za atomsku energiju.
5. Europska unija odlučno je predana osiguravanju potpune odgovornosti za ratne zločine i druge najteže zločine počinjene u vezi s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, među ostalim uspostavom odgovarajućeg mehanizma za kazneni progon zločina agresije, koji se tiče cjelokupne međunarodne zajednice. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja dogovor o osnivanju novog Međunarodnog centra za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine (ICPA) u Haagu, koji će biti povezan s postojećim zajedničkim istražnim timom kojemu Eurojust pruža potporu. Ponovno ističe potporu istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda. Europsko vijeće pozdravlja predstojeće pregovore o novoj konvenciji o međunarodnoj suradnji u istragama i kaznenom progonu genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i drugih međunarodnih zločina.
6. Europska unija i dalje je predana održavanju i povećavanju kolektivnog pritiska na Rusiju, među ostalim s pomoću mogućih dodatnih mjera ograničavanja, te nastavku rada s partnerima na pitanju gornje granice cijene nafte. Europsko vijeće naglašava važnost i hitnost jačanja napora kako bi se osigurala učinkovita provedba sankcija na europskoj i nacionalnoj razini te je čvrsto predano učinkovitom sprečavanju i suzbijanju zaobilaženja sankcija u trećim zemljama i od strane trećih zemalja. Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da ojačaju sve potrebne instrumente izvršavanja i da u tu svrhu zajedno s državama članicama razviju potpuno koordiniran pristup. Europska unija intenzivirat će suradnju s partnerima u borbi protiv lažnih ruskih diskursa i dezinformacija o ratu.

7. Europska unija čvrsto je i u potpunosti uz Ukrajinu i nastaviti će toj zemlji i njezinu stanovništvu pružati jaku političku, gospodarsku, vojnu, financijsku i humanitarnu potporu dok god to bude potrebno. Europska unija i države članice jačaju svoje napore kako bi pomogle u zadovoljavanju hitnih vojnih i obrambenih potreba Ukrajine. Uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica, Europsko vijeće pozdravlja dogovor postignut u Vijeću o hitnoj isporuci streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva Ukrajini i, ako se to zatraži, projektila, što uključuje zajedničku nabavu i mobilizaciju odgovarajućih sredstava, među ostalim s pomoću Europskog instrumenta mirovne pomoći, kako bi se zajedničkim naporom u sljedećih dvanaest mjeseci osiguralo milijun naboja topničkog streljiva pri čemu se ne dovode u pitanje posebnosti sigurnosne i obrambene politike određenih država članica.
8. Europska unija i dalje je predana podupiranju sanacije, oporavka i obnove Ukrajine u koordinaciji s međunarodnim partnerima. U tom kontekstu Europsko vijeće ponovno ističe punu potporu EU-a uspostavi međunarodnog mehanizma za evidentiranje štete koju je prouzročila Rusija. Europska unija, zajedno sa svojim partnerima, nastaviti će intenzivirati rad na iskorištavanju zamrznute i imobilizirane ruske imovine za obnovu Ukrajine i u svrhu naknade štete, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom.
9. U skladu sa svojim ranijim zaključcima, posebice onima od 23. i 24. lipnja 2022., Europsko vijeće pozdravlja predanost i napore Ukrajine u pogledu reformi te naglašava važnost procesa pristupanja te zemlje EU-u.
10. Europska unija nastaviti će pružati svu relevantnu potporu Republici Moldovi, među ostalim i za jačanje otpornosti, sigurnosti, stabilnosti, gospodarstva i opskrbe energijom u toj zemlji koja se suočava s destabilizirajućim djelovanjem vanjskih aktera, kao i potporu na njezinu putu pristupanja Europskoj uniji. Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi paket potpore prije njegova sljedećeg sastanka.

11. Europsko vijeće osuđuje kontinuiranu vojnu potporu koju Iran i Bjelarus pružaju agresivnom ratu Rusije. Poziva sve zemlje da ne pružaju materijalnu ili drugu potporu agresivnom ratu Rusije.
12. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njezino korištenje hranom kao oružjem ugrozili su globalnu sigurnost opskrbe hranom. U tom kontekstu Europsko vijeće prima na znanje produljenje UN-ove crnomorske inicijative za žitarice. Ta inicijativa, koridori solidarnosti EU-a i ukrajinska inicijativa „Žitarice iz Ukrajine” ključni su za jačanje svjetske sigurnosti opskrbe hranom. Europsko vijeće ističe potrebu za osiguravanjem kontinuirane dostupnosti i cjenovne pristupačnosti poljoprivrednih proizvoda za zemlje kojima je pomoć najpotrebnija.

II. KONKURENTNOST, JEDINSTVENO TRŽIŠTE I GOSPODARSTVO

13. U kontekstu sve složenijih izazova (klimatskih promjena, geopolitičke situacije, cijena energije, opetovanih šokova u lancu opskrbe, demografskih trendova, manjka radne snage, jaza u pogledu rasta i inovacija) Europska unija gradi snažno gospodarstvo koje je spremno za buduće izazove i osigurava dugoročno blagostanje. Za to je potreban integrirani pristup u svim područjima politika kako bi se povećali produktivnost i rast u cjelokupnoj ekonomskoj bazi našeg kontinenta, uz kombiniranje produbljenog jedinstvenog tržišta i ojačanih industrijskih, poljoprivrednih i trgovinskih politika.

Europska unija osigurat će svoju konkurentnost jačanjem svoje otpornosti i produktivnosti, olakšavanjem financiranja, nastojanjem osiguravanja cjenovno pristupačne energije, smanjenjem svojih strateških ovisnosti, ulaganjem u vještine budućnosti i prilagodbom svojih gospodarskih, industrijskih i tehnoloških temelja za zelenu i digitalnu tranziciju, pri čemu nitko neće biti zapostavljen.

Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da nastave s radom na svim tim aspektima te da izvijeste o postignutom napretku uoči sastanka Europskog vijeća u lipnju 2023.

Nadalje, Vijeće se poziva da svake godine na temelju doprinosa Komisije procjenjuje napredak, uključujući ključne pokazatelje uspješnosti.

Jedinstveno tržište te dugoročna konkurentnost i produktivnost

14. Od svoje uspostave prije tri desetljeća jedinstveno tržište temelj je blagostanja Europe te poboljšava život građana i građanki. Njegova socijalna dimenzija u samom je središtu izrazito konkurentnog socijalnog tržišnog gospodarstva. Tijekom godina omogućilo je znatno povećanje trgovine među državama članicama te je europskim poduzećima poslužilo kao odskočna daska za ulazak na globalna tržišta. Jedinstveno tržište ne pruža samo znatan doprinos rastu i konkurentnosti, nego europskim građanima i građankama ujedno omogućuje da ostvaruju koristi od visokih socijalnih i ekoloških standarda i snažne zaštite potrošača, čime Europa postavlja standarde na svjetskoj razini.
15. Europsko vijeće podupire ponovnu usredotočenost na izvršavanje postojećih pravila jedinstvenog tržišta i uklanjanje prepreka, kako je predloženo u komunikaciji Komisije „30 godina jedinstvenog tržišta”. Jedinstveno tržište koje dobro funkcionira ostaje ključno za uspjeh zelene i digitalne tranzicije, naš budući rast i ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju. Europsko vijeće poziva na ambiciozno djelovanje kako bi se dovršilo jedinstveno tržište, osobito u digitalnom području i uslugama, te kako bi se uklonile slabosti otkrivene nedavnim krizama, čime bi se osigurali jednaki konkurentski uvjeti na unutarnjoj i svjetskoj razini. Poseban naglasak trebalo bi staviti na MSP-ove.
16. Nadovezujući se na komunikaciju Komisije pod nazivom „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, Europsko vijeće poziva na nastavak rada u sljedećim područjima:
 - a) Regulatorno okruženje kojim se potiče rast
 - pojednostavniti opće regulatorno okruženje i smanjiti upravno opterećenje, među ostalim ubrzavanjem postupaka izdavanja dozvola, provedbom provjera konkurentnosti za nove zakonodavne prijedloge i znatnim povećanjem primjene digitalnih rješenja (kao što su elektronička identifikacija te strojno čitljivi i standardizirani podaci). Zahtjeve u pogledu izvješćivanja trebalo bi racionalizirati, posebice u zelenom, digitalnom i gospodarskom zakonodavstvu EU-a;

- učinkovito izvršavati pravila jedinstvenog tržišta kako bi se osiguralo regulatorno približavanje u svim sektorima, uključujući usluge;
- pojačati napore na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se smanjile prepreke prekograničnom poslovanju i nastaviti rad u pogledu pristupa lijekovima u svim državama članicama uz istodobno jačanje poticaja za ulaganja u inovacije;

b) Ulaganja

- produbiti uniju tržišta kapitala, ukloniti preostale prepreke prekograničnom financiranju, olakšati pristup privatnom kapitalu i mobilizirati ga za ulaganja, posebice za MSP-ove. Europsko vijeće poziva Europski parlament i Vijeće da prije kraja trenutnog zakonodavnog ciklusa dovrše rad na zakonodavnim prijedlozima u tom području;
- osigurati potpunu mobilizaciju dostupnih sredstava i postojećih financijskih instrumenata i fleksibilnije ih rasporediti kako bi se pružila pravodobna i ciljana potpora u strateškim sektorima, pri čemu se ne utječe na ciljeve kohezijske politike. Europsko vijeće podsjeća da je primilo na znanje namjeru Komisije da do ljeta 2023. predloži Fond za europsku suverenost kako bi se poduprla ulaganja u strateške sektore;
- ojačati ključne ekosustave kako bi se osigurali sigurni, stabilni i održivi lanci opskrbe za dvije usporedne tranzicije;
- poboljšati povezivost na jedinstvenom tržištu za sve države članice, među ostalim razvojem i nadogradnjom infrastrukture i međupovezanosti za promet i energetiku, uključujući mreže;

c) Istraživanja i inovacije

- poticati inovacije stavljanjem naglaska na područja s velikim potencijalom rasta;
- povećati ulaganja u istraživanja i razvoj kako bi se ostvario cilj javnih i privatnih rashoda od 3 % BDP-a;
- olakšati stavljanje na tržište inovativnih proizvoda i usluga, među ostalim uporabom regulatornih izoliranih okruženja;

d) Digitalizacija

- iskoristiti vrijednost podataka u Europi, pri čemu se jamči privatnost i sigurnost, i u potpunosti uporabiti rješenja za gospodarstvo u stvarnom vremenu;
- poticati primjenu digitalnih alata u cijelom gospodarstvu i povećati potporu poduzećima i upravama u Europskoj uniji kako bi i dalje bili predvodnici u području umjetne inteligencije, kvantnog računalstva, mikroelektronike, tehnologije 6G, weba 4.0 i kibersigurnosti;

e) Vještine

- razviti vještine i povezati ih s privlačnim i kvalitetnim radnim mjestima, povećati sudjelovanje žena i mladih te promicati strukovno obrazovanje i osposobljavanje kako bi se odgovorilo na izazove koje predstavljaju manjak radne snage i preobrazba radnih mjesta, među ostalim u kontekstu demografskih izazova;

f) Kružnost

- poticati prijelaz na kružno gospodarstvo kako bi se poboljšala održivost, smanjili ulazni troškovi za industriju EU-a i smanjila ovisnost o primarnim materijalima, među ostalim iskorištavanjem mogućnosti koje nudi biogospodarstvo.

Industrijska politika

17. Europsko vijeće razmotrilo je napredak u različitim područjima djelovanja. Poziva na nastavak rada na prijedlozima u vezi s aktom o industriji s nultom neto stopom emisija i europskim zakonom o kritičnim sirovinama te prima na znanje privremeni okvir za mjere državne potpore u kriznim situacijama i za tranziciju.

Trgovinska politika

18. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o geopolitičkim aspektima trgovine te je istaknulo doprinos trgovinske politike konkurentnosti EU-a.

Koordinacija ekonomskih politika

19. Europsko vijeće potvrđuje:
- Zaključke Vijeća od 14. ožujka 2023. o preispitivanju gospodarskog upravljanja;
 - prioritete politika iz Godišnjeg pregleda održivog rasta te države članice poziva da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim programima reformi i programima stabilnosti ili konvergencije;
 - nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.

III. ENERGIJA

20. Europsko vijeće razmotrilo je mjere poduzete za rješavanje pitanja visokih cijena energije, smanjenje potražnje za plinom, osiguravanje sigurnosti opskrbe i postupno ukidanje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima.

21. Iako se energetska situacija u Europskoj uniji poboljšala, Europsko vijeće poziva Komisiju i države članice da osiguraju pripravnost i planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama s obzirom na sljedeće sezone punjenja skladišta plina i grijanja. U tom kontekstu odlučno poziva sve uključene dionike da u potpunosti iskoriste mehanizam zajedničke nabave AggregateEU putem platforme EU-a za kupnju energije kako bi se dodatno poboljšala sigurnost opskrbe plinom po pristupačnim cijenama. Europsko vijeće poziva Komisiju da brzo dovrši procjenu hitnih mjera donesenih 2022. i da, prema potrebi, predloži produljenje njihove primjene.
22. Europsko vijeće poziva suzakonodavce da brzo postignu dogovor o svim relevantnim prijedlozima za ubrzanje zelene tranzicije te da bez odgode nastave s radom na predloženoj reviziji EU-ova modela unutarnjeg tržišta električne energije kako bi se osiguralo njegovo donošenje do kraja 2023.

IV. OSTALE TOČKE

Migracije

23. Predsjedništvo Vijeća i Komisija izvijestili su Europsko vijeće o napretku postignutom u provedbi dijela njegovih zaključaka od 9. veljače 2023. u vezi s migracijama. Podsjećajući da su migracije europski izazov koji zahtijeva europski odgovor, Europsko vijeće poziva na brzu provedbu svih dogovorenih točaka. Provedbu će preispitati u lipnju.

Vanjski odnosi

24. Nakon tragičnog potresa 6. veljače 2023. Europsko vijeće pozdravlja ishod Konferencije donatora za potporu stanovništvu Turske i Sirije te poziva na brzu i učinkovitu isplatu obećane pomoći.

25. Europsko vijeće pozdravlja Sporazum o putu prema normalizaciji odnosa između Kosova* i Srbije i njegov Prilog o provedbi koji su rezultat dijaloga uz posredovanje EU-a predvođenoga visokim predstavnikom, kao sastavni dio njihova pripadajućeg europskog puta, te poziva obje strane da na odgovarajući način i u dobroj vjeri provedu svoje obveze.
26. Europsko vijeće oštro osuđuje presude protiv istaknutih predstavnika bjeloruske demokratske oporbe na dugotrajne i neopravdane zatvorske kazne. Poziva bjeloruske vlasti da poštuju ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, obustave represiju, političke zatvorenike puste na slobodu i poštuju manjine.
27. Europsko vijeće pozdravlja dogovor o Windsorskom okviru i sa zanimanjem očekuje brzu provedbu svih dogovorenih rješenja u dobroj vjeri.

*

* *

Europsko vijeće pozdravlja Konferenciju UN-a o vodama 2023. i povezani akcijski plan za vode. Prepoznaje potrebu za pojačanim djelovanjem u području voda, u EU-u i u svijetu, te ističe važnost strateškog pristupa EU-a sigurnosti opskrbe vodom.

*

Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.